Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2025-10-29
Ärendenummer SMF-2025-00398

Handläggare
Patrik Widén
Telefon: 031-368 28 91
E-post: patrik.widen@stadsmiljo.goteborg.se

Revidering av Göteborgs Stads riktlinjer för färdtjänst

Förslag till beslut

Stadsmiljönämnden antar riktlinjerna för färdtjänst enligt bilaga 1 till stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Stadsmiljöförvaltningens bedömning är att ett antal punkter behöver revideras i riktlinjerna. De mest betydelsefulla ändringsförslagen gäller borttag av resgrupp A och att resor till vissa fall av rehabilitering som inte bekostas av sjukresor inte längre ska ses som väsentliga resor.

Som komplement till färdtjänstlagen kan kommuner utfärda egna föreskrifter som närmare kan reglera de områden som lagen inte reglerar. Kommunens egna föreskrifter får dock inte inskränka en persons rättigheter i förhållande till lagen. I Göteborg har stadsmiljönämnden antagit sådana tillämpningsföreskrifter som man valt att kalla riktlinjer. Dessa finns för att ge vägledning och rådgivning för frågor som rör färdtjänst i Göteborgs Stad.

Riktlinjerna ses över regelbundet och revideras vid behov. Förvaltningen har identifierat ett antal förbättringsområden i riktlinjerna, vilket föranleder förslag till revidering enligt bilaga 1.

Övriga ändringar som föreslås i revideringen handlar främst om precisering i språkbruk och förtydligande av begrepp.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

För att upprätthålla transparens mot kommuninvånarna och säkerställa efterlevnad av nytillkomna eller ändrade lagar, ser förvaltningen till att regelbundet uppdatera riktlinjerna för att uppfylla hög rättssäkerhet och service.

Ändringsförslagen om ett borttag av resgrupp A och en ändring av vissa former av rehabiliteringsresor bedöms få en positiv social effekt genom stärkt rättssäkerhet för de

som ansöker om färdtjänsttillstånd. Detta då det förväntas stärka förvaltningens myndighetsutövning och minska administrationen.

Samverkan

Ingen samverkan med arbetstagarorganisationer har skett i samband med framtagandet av detta tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Förslag om reviderade riktlinjer för färdtjänst
2. Befintliga riktlinjer för färdtjänst
3. Lista över ändringsförslag

Beskrivning av ärendet

Riktlinjerna för färdtjänst är till för att reglera de områden färdtjänstlagen inte reglerar. Riktlinjerna får inte inskränka en persons rättigheter i förhållande till lagarna. Riktlinjerna ses över regelbundet och revideras vid behov. Förvaltningen bedömer att ett antal punkter behöver revideras för att stärka rättssäkerheten i myndighetsutövningen och minska förvaltningens administration.

Utöver det föreslås mindre ändringar som främst handlar om precisering i språkbruk och förtydligande av begrepp. Konsekvenserna av föreslagna justeringar anses vara marginella på individnivå såväl som för staden ur ekonomiska och ekologiska perspektiv. Ur ett socialt perspektiv bedöms förslagen få en positiv effekt i att rättssäkerheten stärks.

För såväl nämnd, invånare som för verksamheten är det av vikt att regelbundet se över och vid behov revidera riktlinjerna för att säkerställa rättssäkerhet och följamshet mot rådande lagstiftning. Nedan redovisas de större ändringsförslagen.

Borttag av resgrupp A

Göteborgs Stad tillämpar en resetilldelningsmodell för fritidsresor inom färdtjänsten som antogs efter beslut i dåvarande trafiknämnden 2016-11-24, § 378, och trädde i kraft 2017-03-01. Modellen är uppbyggd efter att varje individ som beviljas färdtjänsttillstånd placeras i en resgrupp – A, B eller C – efter bedömning av handläggare, enligt följande kriterier:

Resgrupp	Bedömd förmåga att resa med olika fordonstyper
A	Klarar att resa självständigt med kollektivtrafiken vid låggolv och anpassad hållplats.
B	Klarar att självständigt resa med flexlinjen.
C	Klarar inte att resa på annat sätt än med färdtjänstfordon.

Stadsmiljöförvaltningen har konstaterat att, i bedömningen av i vilken resgrupp en resenär ska placeras, används resgrupp A i ytterst begränsad omfattning. Förvaltningens statistik visar att andelen i resgrupp A är omkring 60 individer av ungefär 16 900 med färdtjänsttillstånd. Detta motsvarar 0,36 % av totalen.

Majoriteten av fordonen och omkring hälften av hållplatserna i stadens kollektivtrafik är numera anpassade. Förvaltningens handläggare har återkopplat om att detta innebär att det är mycket komplicerat att bedöma när resgrupp A är aktuell.

Att ta bort resgruppen skulle förenkla för stadens invånare att förstå hur resetilldelningssystemet fungerar. Det skulle även minska förvaltningens administration.

Ett borttag av resgruppen bedöms inte påverka befintliga individer i resgrupp A då aktuella färdtjänsttillstånd skulle kvarstå. Vid efterföljande ansökningar kan de, vid beviljande, i stället placeras i resgrupp B. Detta skulle medföra en rätt till fler fritidsresor, vilket skulle vara positivt ur berördas synpunkt. Då antalet aktuella individer är så pass

begränsat beräknas det inte få omfattande konsekvenser för förvaltningen utifrån ett ekonomiskt eller reseplaneringsperspektiv.

Resor till och från vissa fall av rehabilitering som inte bekostas av sjukresor
I färdtjänstlagen (1997:736) 9 § tredje stycket nämns att sådana resor som kan anses vara väsentliga för tillståndsinnehavaren får begränsas till antalet endast om det finns synnerliga skäl. I Göteborgs Stads riktlinjer för färdtjänst listas ett antal exempel på sådana resor som kan bedömas som väsentliga. Ett är resor till och från vissa fall av rehabilitering som inte bekostas av sjukresor. Sjukresor tillhandahålls av Västra Götalandsregionen, enligt ett antal kriterier, för resor mellan folkbokföringsadressen och en vårdgivare, till exempel läkare, sjukgymnast eller tandläkare.

Regeringsrättens dom (8428–08) från 2010 nämner att sådana resor som är en förutsättning för individens dagliga livsföring ska ses som väsentliga. Däremot omfattas inte resor till fritids-, motions- och rekreationsaktiviteter med mera, även om de för den enskilde är väsentliga genom den möjlighet till förbättrade livsvillkor de ger.

Denna rättspraxis tillsammans med nuvarande skrivelse i riktlinjerna gör dessa ansökningar svårbedömda. Formuleringen ”vissa fall av rehabilitering” medför likaså en risk för godtycklighet från myndighetens sida i bedömningen av vilka fall som ska godkännas eller inte. Att på ett rättvisande sätt ta fram en heltäckande lista över godtagbara rehabiliteringsaktiviteter är därför inte möjligt.

Förvaltningen föreslår därför, i syfte att stärka rättssäkerheten i myndighetsutövningen genom minskad risk för godtycklighet, att dessa resor inte längre ska kunna bedömas som väsentliga. Det skulle fortfarande gå att genomföra en färdtjänstresa till dessa aktiviteter, men i så fall kräva att en fritidsresa nyttjas.

I dagsläget är det 37 individer som har aktiva färdtjänsttillstånd för denna form av rehabiliteringsresor. Det motsvarar ungefär 0,21 % av det totala antalet färdtjänsttillståndsinnehavare. Hur ofta individerna reser till sin aktivitet varierar, men efter att stadsmiljönämnden i våras beslutade att utöka antalet extraresor som kan tilldelas bedömer förvaltningen att dessa resor skulle rymmas inom tilldelningen av fritidsresor. För de enskilda som påverkas av ändringen ser därför förvaltningen inga negativa konsekvenser av förslaget, samtidigt som det skulle stärka myndighetsutövningen i stort.

Förvaltningens bedömning

Riktlinjerna för färdtjänst ses över regelbundet och revideras vid behov. Förvaltningens bedömning är att presenterade förslag leder till att minska förvaltningens administration och stärka rättssäkerheten genom minskad risk för godtycklighet i myndighetsutövningen. Därför är det relevant att revidera riktlinjerna enligt förslag.

Jenny Olsson	Anders Ramsby
Avdelningschef mobilitet och serviceresor	Förvaltningsdirektör